

Uvodnik

Z zimsko številko zaokrožujemo prvih deset let Onkologije. Številko pričenjamo s *Pregledi*. B. Jereb govori o izkušnjah iz raziskav poznih posledic po zdravljenju raka otrok. Raziskave kažejo, da je potrebno doživljenjsko spremljanje bolnikov, ozdravelih od raka v otroštvu. J. Svetičič s sodelavci ugotavljajo, da se pri osebah z izkušnjo raka v otroštvu prevalenca samomorilnega vedenja ne razlikuje od prevalence v populaciji brez izkušenj. Vendar so tisti, ki razvijejo depresivno simptomatiko, bolj ogroženi za razvoj vseh stopenj samomorilnega vedenja, zato jim moramo nameniti posebno pozornost. V. Velenšek Prestor je s sodelavci raziskovala pogostnost pozne okvare srca po zdravljenju raka v otroštvu. Dejavniki tveganja so predvsem obsevanje in kemoterapija z antraciklini, čeprav so lahko kardiotskični tudi nekateri neantraciklinski citostatiki ali njihove kombinacije. L. Zdravec Zaletel in N. Bratanič poročata o hipogonadizmu po zdravljenju raka v otroštvu. Okvare spolnih žlez so pogoste, zato je testiranje delovanja spolnih žlez pri mladostnikih, zdravljenih zaradi raka v otroštvu, nujno. V. Zadnik predstavlja pomen geografske analize razporejanja incidence raka. Namen zemljevidov rakavih bolezní je, da poleg pravilnega informiranja prebivalcev, podajajo tudi podatke o prostorski razporeditvi bremena raka. V. Pompe-Kirn poroča o obolevnosti za rakom dojke pri ženskah, ki so bile vključene v pilotno študijo zgodnjega odkrivanja raka dojke v šestih občinah Slovenije med leti 1989 in 1996. Odzivnost žensk je bila najboljša v Novi Gorici, najmanjša pa v Mariboru. V vseh centrih je bila umrljivost med zbolelimi večja pri neodzivnicah, količnik incidence proti umrljivosti pa je bil najugodnejši pri odzivnicah v Novi Gorici. S. Novakovič je pripravil pregled do sedaj znanih procesov in sprememb, ki privedejo do nastanka rakavih celic. Kancerogeneza je seveda zelo zapleten proces, mehanizmov in povezav z posameznimi geni pa še vedno ne poznamo dovolj natančno. Rubriko *Priporočila* pričenja T. Čufer z uvodnimi mislimi o novih zdravilih za boljše obvladovanje raka dojke. S. Borštnar s sodelavkami predstavlja priporočeni izbor dopolnilnega hormonskega zdravljenja pomenopavznih bolnic s hormonsko odvisnim rakom dojke. E. Matos s sodelavkami predstavlja priporočila za dopolnilno zdravljenje HER-2 pozitivnih bolnic z rakom dojke. Zdravljenje s trastuzumabom (Herceptin) načeloma priporočajo vsem HER-2 pozitivnim bolnicam z rakom dojke s pozitivnimi bezgavkami in bolnicam z negativnimi

bezgavkami, če je tumor hormonsko neodvisen in večji od 1 cm ali hormonsko odvisen in večji od 2 cm. V *Pogovorih* R. Golouh predstavlja dolgoletnega predstojnika oddelka za otorinolaringologijo Genofte University Hospital v Kopenhagenu – Mirka Toša. Mednarodno uveljavljeni strokovnjak iz Sv. Andraža V Slovenskih goricah je po študiju medicine v Ljubljani svojo življenjsko pot nadaljeval na Danskem. Rubriko *Za prakso* pričenjamo s prispevkom M. Krajc o dednem nepolipoznem raku debelega črevesa in svetovanju, ki poteka v Ambulanti za onkološko genetsko svetovanje Onkološkega inštituta. K. Lokar s sodelavci predstavlja potek genetskega svetovanja in testiranja za dedni rak dojke in jajčnikov. S. Novakovič s sodelavkami poroča o uspešno uvedeni metodi dokazovanja mutacij v genu BRCA 1 s pomočjo analize talitvene krivulje PCR produktov. V rubriki *Novosti* A. Kmetec razpravlja o nadzorovanem opazovanju kot možni obliki zdravljenja lokaliziranega raka prostate. Nadzorovano opazovanje je najprimernejše za starejše moške s sočasnimi drugimi boleznimi, ki izpolnjujejo merila ugodnih kliničnih parametrov raka prostate. J. Ocvirk in M. Reberšek predstavljata novosti v zdravljenju raka trebušne slinavke. V rubriki *Odmevi* J. Čarman in T. Marinko poročata o mednarodnem ESTRO tečaju radiobiologije v Ljubljani, J. Ocvirk in M. Reberšek pa o novostih v sistemskem zdravljenju z ASCO 2006. O 19. Onkološkem vikendu, ki je bil namenjen temi Geni in rak, poroča B. Perič. M. Rajer predstavlja poročilo o ESPEN tečaju enteralne in parenteralne prehrane v Sarajevu. V rubriki *Iz tujine* smo uvrstili pogled »outsajderja« M. Šebenika iz University of Florida Medical Center na slovensko aspiracijsko citologijo. B. Jereb nam v rubriki *Predstavitve* predstavlja fundacijo za pomoč mladim, ozdravljenim od raka – Mali vitez, L. Zdravec Zaletel pa predstavlja knjigo Mali vitezi Berte Jereb - pobudnice in ustanoviteljice fundacije. V *Erata corrige* objavljamo popravke. Sledijo še knjižne novosti in promocije ter napredovanja.

Vsem bralcem in sodelavcem Onkologije želim v letu 2007 obilo strokovnih uspehov in osebne sreče!

Zvonimir Rudolf, glavni urednik

